

РЕЦЕНЗИЯ

от

Доц. д-р Мария Димитрова Великова

член на научното жури, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 713 от 03.04.2018 г.

за дисертационния труд на тема „Превенция на корупцията в местната власт”, разработен от Нели Венциславова Василева

за присъждане на образователна и научна степен “Доктор“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”, Професионално направление 3.7. „Администрация и управление”

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: проф.д.ик.н. Христо Маринов Иванов

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие със Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките” на ВСУ „Черноризец Храбър”.

Темата на дисертацията е актуална и значима, което се определя от необходимостта да се проследи, систематизира и анализира сложната съвкупност от фактори, обстоятелства и практики, които обуславят използване на успешни инструменти и механизми за превенция на корупцията на местно равнище.

Въпреки, че дебатът за корупцията и различни ежедневни корупционни скандали доминират публичното пространство в годините на прехода, усилията на българските институции за справяне с корупцията много често не се характеризират със системност и последователност.

Като отчита теоретичните дискусии по повод на корупцията и нейното проявление в общините докторантът осмисля и систематизира съществуващи проблеми и прави аргументирани предложения за тяхното разрешаване. В този контекст направените изводи и препоръки в изследването аргументират предприемането на адекватни и целесъобразни стъпки за разкриване природата и източниците, които пораждат корупция и обосновават принципи и способности за ефективното ѝ противодействие и превенция.

Дисертационният труд с обем от 226 страници се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваните източници и четири приложения. Основният текст е в обем 183 страници и включва 7 таблици, 6 графики, 15 фигури.

Използваната библиографията включва 169 литературни източници на български, английски, френски, руски и италиански език, сред които нормативни актове, монографии, студии, статии, интернет сайтове и др. Методиката на изследване е избрана правилно. Структурата на дисертационния труд е съобразена с поставените цели и задачи на изследването.

Следва да се подчертае научната добросъвестност на докторанта, който коректно посочва степента, в която този проблем е поставен и разработен в научната литература, както и нормативната база, която регламентира тази област.

I. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Обосноваването в **увода** въвеждащи компоненти на дисертационния труд създават предварителна положителна нагласа към вложеното от докторанта усилие при изследването на тази актуална тема, което по своя замисъл е твърде амбициозна и сложна. Конструирани са параметрите на научното изследване, чиято последователност и реализация е проследена в дисертационния труд.

В **първа глава** авторът демонстрира необходимата теоретична подготвеност, което е едно от изискванията към тази образователна и научна степен. Акцентът е поставен върху критично осмисляне на теоретичната дискусия за изясняване на явлението „корупция“ посредством литературно-исторически обзор, проследяващ цялостното му развитие.

Като резултат с приносен характер може да се определи опитът на докторанта за формулиране на дефиниции на ключови понятия като „корупция“ и „превенция“, които са разгледани в тяхната взаимна връзка и зависимост. Понятието „корупция“ се изяснява от правна, етична, морална, видова гледна точка.

Проследени са видове корупционни прояви, фактори и сфери на разпространение, като са открити техните специфични особености на местно равнище. Посочени са затруднения в дейността на кметовете и са направени предложения за мерки и инструменти за предотвратяване на корупцията.

Специално място в тази глава се отделя на статута, управлението, проблемите и предизвикателствата пред Центъра за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност (ЦППКОП).

Във втора глава е изследвана европейската и националната рамка за превенция на корупцията, както и международни правни инструменти за противодействие на корупцията. По подходящ начин са групирани българските нормативни актове за противодействие на корупцията в действията на администрацията при прилагането им. Проследена е местната нормативна база и са систематизирани съответни обобщения и изводи относно нейното приложение.

Изследвано е взаимодействието и партньорство на ЦППКОП с национални и международни държавни институции, структури на гражданското общество, както и с бизнес организации.

Изводът, до който докторантът достига, че цит.: „...ефективната превенция и противодействие на корупцията изисква укрепване на капацитета на институциите и подобряване на междуинституционалното взаимодействие“ обосновава необходимостта от направените в **трета глава** анализи и оценки за административния капацитет и методите за превенция на корупцията, разгледани през практиката на ЦППКОП и организираната престъпност. В този смисъл, в съдържателно отношение изложението в тази глава се явява естествено продължение на предходните анализи.

Предложена е прецизирана структура на администрацията на ЦППКОП, направена е оценка на персонала, отбелязани са съответни пропуски и са предложени мерки за подобряване административния капацитет и обучението на кадрите.

Основателно акцентът е поставен върху проследяване на трите основни дейности осъществявани от Центъра, а именно: превантивен контрол по законопроекти на изпълнителната власт; анализ на риска в значими рискови зони за корупция; специализираната информационно-аналитична система на ЦППКОП.

Представени са примери за превенция на корупцията в общините в област с административен център гр. Враца. Анализира се дейността на Областния обществен съвет за превенция на корупцията. Изследвани са общини с висок корупционен риск и съответно предприетите антикорупционни мерки и добри практики. Позицията на докторанта е изразена под формата на изводи и препоръки, адресирани конкретно към регионалната и местната власт (областни управители и кметове). За потвърждаване на тези изводи и препоръки е използвана и експертиза на антикорупционна мрежа „Ангажираност граждански инициативи и прозрачност“ (АГИП) – Враца.

ЗаклЮчението следва логиката на изложението по структурните раздели.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА ПО-СЪЩЕСТВЕНИТЕ СИЛНИ СТРАНИ И РЕЗУЛТАТИ С ПРИНОСЕН ХАРАКТЕР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Основавайки се на резултатите от направените анализи и оценки, авторът е представил завършен дисертационен труд, който обогатява теорията и практиката за превенция на

общественото явление „корупция”. Това създава предпоставки за усъвършенстване на изследователския процес в посока за по-ефективно и ефикасно използване ресурсите на ЦППКОП. В дисертационното изследване се предлагат нови идеи относно структурата на Центъра с цел постигане на ефективност при използването на човешките ресурси и цялата материална и нематериална база в процеса на превантивните дейности.

Като по-съществени силни страни в дисертационния труд могат да се открият още:

- Проследена е логическата връзка между понятия и категории, отнасящи се за явленията „копущия”.
- Идентифицирани са ключови проблеми, дефицити и постижения в действащата система за противодействие на корупцията. На тази основа са систематизирани сигнални индикатори, чрез които може да се установи наличието на потенциални корупционни прояви, които могат чрез превенцията и прилагането на своеобразни мерки, да бъдат предотвратени.
- Предложени са подходящи методи за оценка и инструменти за превенция на корупцията на местно равнище.

Въпреки, че би могла да се прецизира справката за приносите отразява изводите и резултатите до които докторантът е стигнал в проучването си. Приносите са негово лично дело и имат характер на обогатяване и доразвиване на съществуващо знание.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти, резултати и изводи от изследванията.

Изпълнено е и изискването към защитата на дисертационния труд докторантът да е публикувал частично своите проучвания в специализирания печат или в научни форуми. Той представя осем публикации, които са по тематиката, обект на настоящата дисертация.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ, ПРЕПОРЪКИ И ВЪПРОСИ КЪМ ДОКТОРАНТА

- Целесъобразно би било още в увода да се представят аргументи относно информационното осигуряване на изследването.
- Докторантът би могъл да открие по-ясно личните си позиции, като полемизира по-смело с учените, които цитира.
- Авторската теза би била по-категорично доказана ако получените резултати се верифицират, напр. чрез използване на експертно-аналитични методи.
- Част от включените в библиографската справка, използвани и цитирани литературни и нормативни източници, стратегически и програмни документи биха могли да се осъвременят.
- Под всяка фигура и таблица би следвало да бъде посочен източникът, който е използвал докторантът.
- На места се срещат стилови и езикови неточности, би могъл да се постигне по-добър баланс между отделните структурни части на изложението..

Посочените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на дисертационния труд, а са насочени към повишаване степента на неговата приложна полезност.

Въпроси:

• В пар. 2.3. (стр. 86-87) стигате до интересни твърдения, че цит.: „ Публично частните партньорства (ПЧП) представлява най-ефикасният механизъм за осъществяване на антикорупционния потенциал на третия сектор”.....; „.....Антикорупционното ПЧП е формула, която може да бъде използвана в рамките на цялото общество”. Бихте ли подкрепили тези твърдения с конкретни примери и аргументи?

• Имат ли изследваните от Вас администрации механизми за вътрешно „докладване” на корупцията и ако отговорът е положителен, кои са те?

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него. Предлагам на уважаемите членове на научното жури **да гласува за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”** по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство” на **Нели Василева** за разработения от нея дисертационен труд „Превенция на корупцията в местната власт”

20.04.2018 год.

Рецензент:
Доц. д-р Мария Великова